

עין משפט
גזר מצוה

עו א מיי פ"ב מהלכות שבת הלכה ב סמג לאוין סה טושי"ע ח"ח סי' שבת סעף יא:

עו ב מיי' שם הלכה ג סמג שם טושי"ע שם סעף יב:
עו ב מיי' שם הלכה טו ח סמג שם טושי"ע שם סעף יג
[ויסמן שטט סעף יא:]

עו ב ד ה ר מיי' שם ה' ב כה סמג שם טושי"ע שם סי' שטט סעף ב:

פ ז מיי' פט"ו מהלכות אסורי ביאה הלכה סה טושי"ע ח"ע סי' ד סעף לג:

רבינו חננאל

ואסיקנא אלא למעוטי סם. אמר רב אשי ממתניתין נמי שמעת לה, מדלא קתני מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו, והחושש בפיו אין מטילין לו סם בשבת, ור' מריא בן חרש מחר בשניהם. אלא במי שנשכו כלב שוטה פליגי ובהא לא פליגי. ט"מ במטילין לו סם בשבת א' פליגי ש"מ. וכל ספק נפשות דוחה את השבת. תניא מחמין לו חמין לחולה בשבת בין להשקותו בין ל[ח]בדותו, ואין אומרים נמחין היום שמו יבירא ולא תחלל את השבת, אלא מחמין לו מיד. וספקו דוחה את השבת, ולא ספק שבת זו אלא ספק שבת אחרת. ואין אומרים יעשו דברים הללו על ידי גרים ולא על ידי קטנים אלא על ידי גדולי ישראל. ואין עושין דברים הללו לא על ידי נשים ועל ידי נוחם, אבל מצטרפין לדעת אחרתא. ת"ר מפקחין פקוח נפש בשבת והוריו ראו זה משוכה ואין צריך ליטול רשות מבית דין. כיצד, ראה תינוק נפל לים פורט מיד מצודה ומעלהו [נאצי"ג] דצייד כוורי. ומי שראה תינוק נפל לבור עוקר חוליא מיד שוכרה ומוציא התינוק, אצי"ג דשקיל לה בשבוינא. מכבין ומפסיקין מפני הדליקה בשבת. ובכל אלו כולן הוריו ראו זה משוכה ואין צריך ליטול רשות מבית דין. וירושלמי תני הוריו משוכה והנשאל א' והשואל הרי זה שופך דמים. ר' חיה בשם ר' יוחנן מבוי שכולו גרים וישראל אחד רב בתוכו, נפלה בתוכו מפולת מפקחין עליו בשבין[ל] ישראל ששם, עד איכא ב' אמוראין חד אמר עד חוטמנו וחד אמר עד טיבורו. אמר שמואל לא הליכו בפקוח נפש אחר הרוב כו' הא דרב דאמר [לא שנו אלא להתחרותו ושמואל דאמר לפקח עליו] את הגל כו' כבר פירשנוהו ב' בבבא קמא.

א' בירושלמי לפנינו הני והנשאל ה"ו מגושה והשאל ה"ו שופך דמים ודי' בהגהת מיימין פ"ב משנת ע"י בתהי"ד סי' נח. אולי צ"ל בפ"ק דמכות דף טו ע"ב.

פרד:

אַלֵּא בגדולי ישראל^א. ואפי' היכא דאפשר צנכרי מנזוה ישראל שמה יתעטל הנכרי ולא יעשה ויצא לידי סכנה: **מכבין** ומפסיקין בפני הדליקה. תימה לי דהוה ליה זו ואין צריך לומר זו כיון דאפי' לצנזיי שרי כ"ש להפסיק וי"ל אפי' לאתויי כלים דרך רשות הרצים ולהפסיק צהן דס"ד אמינא דווקא לצנזיי שרי אצל כולי האי להציא כלים דרך רשות הרצים מלאים מים דאיכא תרתי הולאה והכנסה וגרס כיצוי ועוד ס"ד אמינא כיצוי שרי טפי שהוא צנור יותר שיציל אצל להציא כלים דילמא קודם שיציאם תעצור הדליקה וממלא שמילל שבת שלא לצורך קמ"ל: **הא** דפרוש בורחו הא דפרוש מקצתייהו. נראה לפרש דפרוש כולוהו לחצר אחרת וילאו גס משם ולא נשאר צהם עד אחד שנפלה עליו מפולת דאי פרוש לחצר אחרת ולא ילאו משם מה לי חצר זו מה לי חצר אחרת הא דפרוש מקצתייהו שלא פירש מכאן לאותה חצר אחרת אלא אחד:

ולפקח

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

ס"ג דתני רב יוסף עוצרה שהריחה וכו' ומי שנשכו וכו' והחושש בפיו וכו' וחק"א צוו.
אנו מודים ולא באתרת: **צוו** אהייא **אי נימא** **אעוצרה פשיטא.** וכי עוצרה שהריחה ר' מתאי קתני לה סתמא היא: **אלא לאו אסס.** קיימי דאילו אחצר כבד תנן פלוגתא במתני' ש"מ דכסס מודו: **לא ספק שבת** **זו בלבד.** לא שיהא ספק הנפשות לשבת זו אלא אפילו אין הספק לשבת זו דפשיטא לן דהויס לא ימות אלא ספק שאס לא יעשו לו היום שמה ימות לשבת הבאה: **והיכי דמי כגון דאמזוהי.** רופאים לעשות לו הרפואה שמנה ימים: **להצרותו.** רחילה שמה יצריא מאליהו: **על פי נשים.** אס נשים או כותים אומרים צריך אין מחללין על פיהן: **אצל מצטרפין לדעת אחרם.** כגון שנים אומרים צריך ושלשה אומרים אין צריך ואשה או כותי אומרים צריך מצטרפין למתוי פלגא ופלגא א' וספק נפשות להקל: **דשקומצנר"ש** בלע"ז **בכל דבר שצריך לו נפש להעציר סכנת מות:** **ואע"ג דלייד כוורי.** עמו כל הני אע"ג דקאמר כהא משנה יתירה דיידק דקתני ואינו צריך ליטול רשות למה ליה דתני הכא הא מני ליה והזרין ה"ו משוכה אלא הא אתא לאשמועינן שאפי' הוא צריך לדבר: **עוקר חוליא.** כדי להשפיל שפת הצור ויהא נוח ליכנס: **ננעלה דלת.** והמניוק ננעת: **למסגר' נשיפי.** נסרים שצריך להם לישנא אחרינא בשיפי קיסמין להדליקה: **ומפסיקין מפני הדליקה.** כללים של מתכת או של חרס מלאים מים ובדליקה שיש בה סכנת נפשות קאמר: **דקא מיך מכוזי.** משפיל ומנזיע הגחלים לנלות עליהם לערב: **דאדחי והכי.** אס ילך לזית דין ליסאל אזיל ליה לאיבוד: **משכש ליה.**

מפתחו ומקרקש לו אגוזים: **דאפילו לחצר אחרם.** דליקה בחצר זו ונפשות בחצר אחרת והם חולים או קטנים: **לא הלכו בביקוח נפש אחר הרוב.** דאס ספק כותי או ספק ישראל מפקחין ואע"ג דרובא כותים הוו התם: **אי נימא תשעה ישראל וחד כוסי.** ונפל מפולת על אחד מהן ואין ידוע אס ישראל אס כותי הוא: **אלא דאיכא תשעה כוסים וחד ישראל.** ואשמועינן דאף על גב דרובא כותים חיישינן שמה ישראל הוא ומפקחין הא נמי פשיטא דקי"ל כל קבוע כמחצה על מחצה דמי דנפקא לן בסנהדרין י' ובכתובות י' מוארצ לו פרט לזורק אבן לגו: **לא לריכא דפרוש לחצר אחרם.** ושם נפלה על האחד מפולת דבכל דוכתא אמרינן כל דפריש מרובא פריש צמידי דניידי והכא לא אמרי' הכי ואע"ג דצפרישקן כולוהו נייד':

הא דפרוש כולהו. הואיל ואיתחזק ישראל צהאי חצר שנפלה צו מפולת מפקחין ואע"ג דניידי (ליה) לא אזלינן צתר רוצא: **הא דפרוש מקצתייהו.** ולא ידעינן אי הוה ישראל צהאי חצר אזלינן צתר רוצא הואיל ולא איתחזק: **והא סנן סינוק מושלך.** משנה היא בסקד טהרות בעיר שישראל וכותים דרים בה: **לא שמו.** דאס רוב ישראל מחזיקין ליה לישראל אלא להחיותו: **אצל לייחסו.** כגון אס נקבה היא שיהא כהן מותר בה לא ואפי' ליכא למיחש לאסופי כגון הנך דאמרי' צמס' קידושין (דף עג:): תלי בדיקולא תלי פיתקא רמי חומרא משלטי הדמי' חיישינן שמה כותית היא וגזירת אסורה לכהונה ואע"ג דרוב ישראל מעלה עשו ביחסין דבעינן מרי רוצי כדאמרי' בכתובות צפ"ק (דף טו:):

ושמואל

מסורת הש"ס

א' [גיר' הרי"ף ורמ"ש שמואל], ב' [תוספתא שבת פט"ו ה"ב], ג' א' [עין שטיי טסחאות ברה"ש ובצ"י], ד' [גיר' רי"ף ורמ"ש א"ר אלעזר לא נצרכי אלא לחצר אחרת], ה' [ב"ק מנ: סנהדרין עט. כתובות טו.], ו' א' [ג"ל א' נמי וכן איתא בכתובות ובצ"ק ובסנהדר'], ז' א' [שבת קכט. ובצ"י], ח' [יבמות טז: כתובות טו. וצחים עג.], ט' [כתובות טו: מצטיין פ"ב מ"י], י' [דף עט.], י"א [דף ע"א].

הגהות הב"ח

א' רש"י ד"ה אצל כו'. מצטרפין למתוי פלגא ופלגא. ב' צ"ב וקשה הרי בדרך פה. מוזאר דבסקק נפשות לא אזלינן צתר רוב דעות רק מאכילין אותו מחצר כבד שלו, והחושש בפיו אין מטילין לו סם בשבת, ור' מריא בן חרש מחר בשניהם. אלא במי שנשכו כלב שוטה פליגי ובהא לא פליגי. ט"מ במטילין לו סם בשבת א' פליגי ש"מ. וכל ספק נפשות דוחה את השבת. תניא מחמין לו חמין לחולה בשבת בין להשקותו בין ל[ח]בדותו, ואין אומרים נמחין היום שמו יבירא ולא תחלל את השבת, אלא מחמין לו מיד. וספקו דוחה את השבת, ולא ספק שבת זו אלא ספק שבת אחרת. ואין אומרים יעשו דברים הללו על ידי גרים ולא על ידי קטנים אלא על ידי גדולי ישראל. ואין עושין דברים הללו לא על ידי נשים ועל ידי נוחם, אבל מצטרפין לדעת אחרתא. ת"ר מפקחין פקוח נפש בשבת והוריו ראו זה משוכה ואין צריך ליטול רשות מבית דין. כיצד, ראה תינוק נפל לים פורט מיד מצודה ומעלהו [נאצי"ג] דצייד כוורי. ומי שראה תינוק נפל לבור עוקר חוליא מיד שוכרה ומוציא התינוק, אצי"ג דשקיל לה בשבוינא. מכבין ומפסיקין מפני הדליקה בשבת. ובכל אלו כולן הוריו ראו זה משוכה ואין צריך ליטול רשות מבית דין. וירושלמי תני הוריו משוכה והנשאל א' והשואל הרי זה שופך דמים. ר' חיה בשם ר' יוחנן מבוי שכולו גרים וישראל אחד רב בתוכו, נפלה בתוכו מפולת מפקחין עליו בשבין[ל] ישראל ששם, עד איכא ב' אמוראין חד אמר עד חוטמנו וחד אמר עד טיבורו. אמר שמואל לא הליכו בפקוח נפש אחר הרוב כו' הא דרב דאמר [לא שנו אלא להתחרותו ושמואל דאמר לפקח עליו] את הגל כו' כבר פירשנוהו ב' בבבא קמא.

הגהות הגר"א

[א] ולא ע"י קטנים אלא כו' פל"ג:

לעזי רש"י

^{דרשקומצנר"ש}
[דרשקומצנרמיני"ט]. חילוק.

מוסף רש"י

ספק נפשות. דיני נפשות, דהא והאילו עעדיה סמיב (כתובות טו. ב"ק מד: מנהדרין עט.).

תוס' ישנים

א' צריכה דפרוש לחצר אחרת. כלומר שפירש כולם לחצר אחרת, ונפל הגז על אחד מהם.